

PRIKAZI / REVIEWS

**CATALOGING CORRECTLY FOR KIDS:
AN INTRODUCTION TO THE TOOLS AND PRACTICES /
EDITED BY MICHELE ZWIERSKI, JOANNA F. FOUNTAIN,
AND MARILYN MCCROSKEY. 6TH ED. CHICAGO:
ALA EDITIONS, 2021. ISBN 978-0-8389-1871-5**

Šesto izdanje priručnika za obradu knjižnične građe u dječjim knjižnicama kroz dvanaest poglavlja objašnjava opća pravila i procese obrade kao i logiku iz koje ona proizlaze. Premda je orijentiran na praksu narodnih i školskih knjižnica u Sjedinjenim Američkim Državama, čitatelju može poslužiti kao uvod u ovo područje s mnoštvom praktičnih primjera u formalnoj i sadržajnoj obradi. *Cataloging Correctly for Kids* izlazi u izdanju Američkog knjižničarskog društva (ALA).

Michele Zwierski, glavna urednica priručnika, članica je ALA-e i članica ALA-ina odbora za kataložnu obradu dječje građe (engl. *Cataloging of Children's Materials Committee* – CCMC) i predsjednica OCLC-ova odbora za uredničku politiku Deweyeve klasifikacije (engl. *Dewey Editorial Policy Committee*), predavačica i voditeljica usluga katalogizacije za knjižnični sustav (Nassau Library System, Long Island, NY). Ostali suradnici na ovom izdanju također su istaknuti stručnjaci u području dječjeg knjižničarstva, odnosno obrade građe.

Nit vodilja priručnika istaknuta je već u uvodu M. Zwierski koja naglašava kako građu dječje knjižnice koriste djeca, odgajatelji i učitelji, roditelji, studenti i proučavatelji dječje književnosti te da svaka od tih skupina građu traži iz svoje perspektive, vođeni različitim potrebama, pa bi promišljeno izrađen bibliografski zapis trebao udovoljiti njihovim očekivanjima. Potrebe zajednice kojoj knjižnica služi moraju se odraziti kako na oblikovanje zbirke tako i na obradu knjižnične građe.

Priručnik u svakom poglavlju donosi prijedloge za uštedu vremena pri obradi građe i besplatne alate koji su javno dostupni, na engleskom jeziku. Organiziran je u dvanaest poglavlja koja se sva dotiču ili izravno obrađuju preuzimanje podataka iz vanjskih izvora i njihovu integraciju u lokalni informacijski sustav. Knjiga sa-

drži i dodatak s primjerima i opisima najčešće korištenih polja i potpolja formata MARC, bibliografiju i rječnik pojmova.

Prvo poglavlje posvećeno je preuzimanju bibliografskih zapisa iz drugih izvora poput zapisa Kongresne knjižnice, CIP podataka, zapisa bibliografskih ustanova OCLC-a, SkyRiver, BookWhere, WorldCat, kao i dobavljača, naprimjer, The Library Corporation. Preuzimanje podataka iz vanjskih izvora štedi vrijeme i resurse, no pri tom je važno provjeriti točnost podataka i uskladiti ih s lokalnim pravilima i preferencijama pri katalogiziranju, pa se donose i preporuke kako to učiniti. Na kraju poglavlja nalazi se popis polja MARC-a na koja treba obratiti pozornost pri preuzimanju podataka. I u ostatku knjige mnogo je pozornosti poklonjeno pravilnom preuzimanju bibliografskih zapisa i izvora iz kojih se to može učiniti, naravno uz orijentaciju na američke knjižnice. Zasebna poglavlja obrađuju i preuzimanje podataka iz CIP zapisa i predmetnica iz Sears popisa predmetnih odrednica.

U poglavlju posvećenom katalogizaciji neknjižne građe autorice iznose samo osnovne informacije o procesu obrade te vrste građe, navodeći pritom i neke od čestih pogrešaka pri katalogizaciji neknjižne građe uz kratke upute kako ih izbjeći. Naveden je i popis MARC 21 polja prema podacima koji se u njih bilježe. S obzirom na sažetost teksta pretežu upute prema dokumentima u kojima se nalaze informacije o tome kako ispravno katalogizirati takvu građu. Deskriptivna katalogizacija kod te vrste građe ima prednost pred sadržajnom obradom. I u segmentu sadržajne obrade priručnik nudi preporuke za izvore koji mogu biti korisni (Library of Congress Classification – LCC ili The Dewey Decimal Classification – DDC, The Sears List of Subject Headings, tezaursus OLAC Video Games Genre Terms, Art & Architecture Thesaurus).

Danas mnoge knjižnice u svoje zbirke uključuju razne netradicionalne formate, pa je takve jedinice potrebno obraditi u promišljen, detaljan, jasan i potpun bibliografski zapis. Zapis se treba uklopiti u postojeći katalog no odraziti sva obilježja nove građe. RDA međunarodni kataložni standard (engl. *Resource Description and Access*) i nova kataložna pravila dizajnirana su u skladu s tim mogu izraziti odnose na suvremen način u okolini koja razmjenjuje podatke. Katalogizacija građe za djecu korištenjem RDA-a poglavlje je koje pokriva što tražiti, kako opisati i kako transkribirati informacije prema važećim kataložnim standardima uz uvažavanje lokalne prakse u obradi. Nakon uvodnih objašnjenja i pobrojanih izvora za pomoć pri izradi originalnog kataložnog zapisa slijedi vodič s jednostavnim uputama za izradu zapisa.

Sadržajna obrada u priručniku je obrađena u poglavljima o predmetnoj katalogizaciji i klasifikaciji. Imajući na umu knjižnice u SAD-u, predstavljen je Dewey decimalni klasifikacijski sustav te klasifikacijski sustav razvijen u Kongresnoj

knjižnici (LCC). U SAD-u najkorištenije su predmetne odrednice Kongresne knjižnice – LCSH, koje su dostupne besplatno. LC također održava Children's Subject Headings (CSH). Nova predmetnica prema CSH-u nastaje kada LCSH ne osigurava odgovarajuću terminologiju. Kongresna knjižnica održava i normiranu bazu odrednica, stoga je njihovo preuzimanje vrlo često. Autorica ovog poglavlja iznosi kratak pregled često korištenih lista nadziranih rječnika i tezaurusa. S obzirom na specifične kategorije korisnika dječje knjižnice, pretraživanje knjižničnog kataloga prema predmetu treba odgovoriti na pretpostavljene zahtjeve korisnika oblikovanjem predmetne odrednice u skladu s njihovim očekivanjima, pri čemu je vrlo kompleksno pronaći odgovarajući termin koji bi osigurao dobru pretraživost građe s gledišta korisnika.

Poglavlje o normativnom nadzoru odgovara na pitanja što je normativna kontrola, koja je njezina važnost, zašto je važna korisnicima pri dohvatit informacija te kako se postiže normativni nadzor. Predstavljene su osnovni koncepti, ideje i primjeri najuobičajenijih tipova autoriziranih predmetnih zapisa.

Kako odgovoriti na potrebe zajednice koja ne govori engleski jezik pitanje je kojim se ovaj priručnik također bavi. Popisana su polja u formatu MARC na koja treba obratiti pozornost pri obradi građe na stranom jeziku ili višejezične građe. Osim toga preporučeno je koje izvore pratiti za izbor kvalitetne literature na stranim jezicima i „tih“ knjiga te kako ih obraditi.

Katalogizacija građe namijenjene djeci u akademskim knjižnicama specifična je za knjižnice u SAD-u zbog sustava obrazovanja u kojem pojedine akademske ustanove pod svojom administracijom obuhvaćaju i pridružene škole ili privatne škole. Događa se da akademska knjižnica dijeli katalog sa školskom knjižnicom. Ovdje priručnik nudi brojna rješenja u obradi građe kojima olakšava usklađivanje izrazito divergentnih potreba korisnika, a koja se primarno odnose na sadržajnu obradu. Za korisnika najvidljivija metoda rješavanja problema jesu predmetne i žanrovske odrednice, stoga je važno osigurati da se one pojave u bibliografskim zapisima kataloga akademskih knjižnica. Neka od rješenja koja su ponuđena kroz klasifikaciju odnose se na zasebnu klasifikaciju specijalnih formata ili, naprimjer, stripova koji su česti u upotrebi i kao fikcija, ali i stručna literatura. Tada oznaku za strip 741.5 treba rezervirati za fikciju, a struka se zatim klasificira odgovarajućom oznakom prema sadržaju. Uz mnoge prijedloge nalazi se i onaj o smještaju sve knjižnične građe prema klasifikacijskoj oznaci bez obzira na vrstu i format građe, pri čemu takva vrsta rasporeda omogućuje slučajno pronalaženje (engl. *serendipity*) pri traženju knjiga na policama. Na navedeno se nadovezuje i poglavlje o ponašanju djeteta pri pretraživanju informacija. U istraživanjima koja su se bavila tom temom uočeno je da pri pretraživanju kataloga djeca često ostaju frustrirana jer ne razumiju jezik kataloga.

Mlađa djeca koja tek razvijaju sposobnost apstrakcije i generalizacije informacija ne uspijevaju prevesti informacijsku potrebu u upit, sastaviti i provesti upit u danom informacijskom sustavu (uporaba jezika) ili uspješno rabiti *online* resurse. Traženje informacija kod djece značajno varira ovisno o dobi, razredu, motornim vještinama, znanju jezika, čitanju, metakognitivnim sposobnostima, vokabularu, iskustvu s *online* pretraživanjem i tipu izvora. I u ovom poglavlju nalaze se preporuke kako organizirati katalog i koja pomagala osigurati kako bi se djeci omogućilo bolje korisničko iskustvo pri pretraživanju.

Lorena Banić
lorena.banic@gmail.com